

**Problemata Evangelica Ut plurimum Emblematis
Coronata. Sive Quæstiones Curiosæ In singula Evangelia
Dominicarum Totius Anni**

Hartung, Philipp von

Egræ, 1689

Problema XLI. Cur in Bacchanalibus Evangelium de Passione? Dominica
Qvinqvagesimæ. Ecce ascendimus Jerosolymam, & consummabuntur
omnia, quæ scripta sunt per Prophetas de Filio hominis. Lucæ 18. v. 31.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76102)

PROBLEMA XLI.

Cur in Bacchanalibus Evangelium
de Passione?

DOMINICA QVINQVA- GESIMÆ.

Ecce ascendimus Hierosolymam, & consummabuntur omnia, quæ scripta sunt per Prophetas de Filio hominis. Lucæ 18. v. 31.

§. 1.
Status
quæstionis

Philipp. 4.
v. 4.

Quid hoc? evangelium hodie de passione? carmen de tempore? sufficit longa mœstæ materiæ quadragesima, lætiq; aliquid hodie cogitandum est, nè commutasse tempora, & ex ridendi tempore tempus flendi contra Sapientis doctrinam fecisse videamur. Indulget non nihil sibi per has ferias Christiana modestia, & quasi momentem audiret Apostolum; *gaudet in Domino semper, iterum dico gaudete, gaudio laxat habenas, cur ergo importunâ de Dominicis cruciatus narratione interturbatur gaudium & cithara vertitur in luctum? quid mirum si velut olim Apostoli, ita & hodie Christiani, nihil horum intelligant, cum tristissimam Dominicæ tragædiæ historiam eo tempore sibi ingeri audiunt, cum diversas ipsi cogitant faciuntque comœdias.* Cur ergo hodie de passione Evangelium? rationem nî fallor congruentissimam præsens dabit oratio, cui ut quàm attentissimas cordium aures apparetis, vehementer oro & obtestor.

Ad Bacchanalia credo ivisse Dominum, cum diceret: *ecce ascendimus Hierosolymam.* tam hilari facie istud dixit, tam celeri pede ambulavit, ut extra se rapi videretur, nemo ad lusum, ad saltum, ad symposium tam avidè properat, quàm ad crucem Jesus. & cur hoc? ut destruat peccatum, ut perdat gentilismum, ut comparet sibi gloriam à Cruce. A Cruce gloriam? nihil cruce ignominiosius. *facinus est vincire Civem Romanum,* clamabat Cicero in Verrem l. 5. *scelus verberare, prope parricidium necare, quid dicam, in crucem tollere? verbo satis tam nefaria res appellari nullo modo potest.* & pro Rabirio: *nomen ipsum Crucis non modo à corpore Civium Romanorum, sed etiam à cogitatione, oculis & auribus alienum.* Vocat Seneca ep. 20. *infelix lignum.* Tacit. l. 4. *instat. servile supplicium.* Lactantius l. 4. c. 27. *supplicium homine libero indignum.* Gracchus contra Pompilium ignominiosius dicere non potest quàm, *dignus est Cruce.* Canis quotannis cruci affigebatur Romæ, tubicine præinente: *sic punietur quicumque Reipublicæ*

§. 2.
Ignominiam Crucis Christus legit, ut mundum ad se traheret.

cæ

æ bono non bene ad vigila verit. Nec aliter curari potuit Romanorum infania seipsos propter irrogatas injurias jugulantium, quàm cadavera jugulatorum affigendo Cruci. Hanc tamen infamiam Cruci melius, quàm Socrates ignominiam carceri, Christus ademit, qui dixit Joan. 12. v. 32. *Cum exaltatus fuero, omnia traham ad me ipsum* & quomodo trahet? respondet Oseas c. 11. v. 4. *In funiculis Adam.* seu ut Vatablus legit; *in vinculis charitatis.* Crux est ille funiculus, quo nos trahit, sibi que obligat JESUS, ait D. Bernardus cit. à S. Thoma Villanov. ser. 1. de judicio. Multis modis DEUS conatus est pertrahere ad se corda hominum; egit enim suppliciiis, egit beneficiis, at semper egit actum. Minatus fuit hominibus crucem aqueam, & in ea crucifixit mundum Gen. 7. immisit igneam & affixit pentapolim Gen. 19. aperuit terream, quæ devoravit Abiron, Core, Dathan; *sed nec sic mundus idololatriam relictam respuit.* beneficiis ut traheret, *forvit eos ut gallina pullos suos, si forte videns mundus tot tantosque favores diceret: revertamur & serviamus illi DEO pio & optimo, qui sic benignè & magnificè tractat cultores suos.* Sed neque sic conversus est. post omnia beneficia gratias agunt, quales solent vituli bene pasti, recalitrant, exsiliunt, mugiunt, imò aureum vitulum adorant, hic videlicet DEUS est, qui vobis manna depluit, hic aquam dulcissimam è petra educit, hic vos obumbrat per diem, illuminat per noctem, traducit per Jordannem, inducit in terram melle & lacte fluentem. O crassi boves nil aliud quàm vitulum gignere potuistis? Nec tamen benignus & patiens DEUS cessat hominum demereri amores, adhibetque medium ultimum

& efficacissimum, cum ipse de sinu Patris descendens, angelicos choros deserit, in stabulum succedit, inter bovem & asinum medius recumbit, ut vitulantes vel hac arte ad jugum suum suave, ad amorem suum alliciat. nuntiatum est mundo ait Thomascit. audivit, credidit, intellexit, & quem non vicerat timor neque favor, vicit amor; non enim valuit tantæ dignationis & bonitatis onus sufferre.

Sed interrogabo nunc ego te Bernarde? éstne mundus jam tandem factus obediens præceptis divinis, jamne idololatriam relictam respuit? jamne ad pedes Christi prostratus colit illum tanquam verum & unicum DEUM ac Dominum? jamne emollitus est lacrimis, sanguine, sudore, labore, amore, Redemptoris sui? Ah sit verum dicere: ita. si de ævo tuo loquere Bernarde, nescio quid dices, forsan illud tuum perfectius est nostro. De nostro non possum coram Veritate æterna dicere, quòd mundus idololatriam relictam respuerit. hodie mundus celebrat Bacchanalia, totus gentilis est. Vade per aulas, intra in Ecclesias. In aula videbis vivas imagines ornatas splendide, in Ecclesia pictas imagines Crucifixi, vide utrum plus colatur Crucifixus, quàm muliebris mundus. fiuntne tam profundæ reverentiæ Venerabili Sacramento, quàm ipsi sibi aulici invicem faciant? itane modeste se gerunt in convivio Eucharistico quàm in solenni symposio? itane accuratè attendunt ad verbum divinum, quàm ad falsum jocum, ad inexpectata nova, ad cantum aliquem orcinum authore Lucifero vel uno è capella ejus compositum? quid dicam de avaris, iracundis, luxuriosis? Martem, Plutonem, Venerem plus colunt, quàm JESUM Mari-

svetum, Pauperem, Mundissimum.
O munde quis tuus est Dominus?

§. 3.
Emblema.

Subtilis vir ingenii emblema hoc nuper effigiavit. stabat ab una parte diabolus in specie pulcherrimi juvenis vexillum habens in manu malè castis plenum emblematis. videbatur enim Juno cum Jove incestuosè congressa, Mercurius furto ingeniosè manus implicans, Jupiter in Argi mortem conspirans, & Danaëm per imbrem aureum corrumpens &c. deorum scelera tanquam heroica facinora exprimebantur. infra hoc vexillum erat ingens & innumerabilis turba jubilans & plaudens, appositâ epigraphè: *Non crucifigor & adoror.* ex parte altera erat Christus in virili habitu vexillum tenens album, in quo crux rubra plena ingeniosis Symbolis: Pelicanus nutriens pullos proprio sanguine: *suo nos sanguine pascit.* erat Iris pacem nuntians: *temperat iras.* Botrus in torculari expressus: *torqueor ut profum.* Scala in cœlum porrecta: *facilis ascensus.* Spinæ germinantes rosam: *Vernabimus.* erat columba ramum misericordiæ plenum melle afferens: *sinè felle, melle redundo.* Sed exigua erat turba ad hoc vexillum congregata habens crucem in manu, dorso vel pectore, ex quibus tamen aliqui fiebant transfugæ cum lemmate: *blanda placent, dura displicent.* In capite emblematis erant hæc verba: *Quis mundi Dominus?* in calce verò: *Christus reficiens deficit, diabolus decipiens proficit.* potest proinde meritò insultare Christo dæmon: en quot & quanti & quàm libenter currunt ad me, pro quibus ego tamen nullum cœlum creavi, naturam eorum non assumpsi, nullam laureolam iis promissi. caput meum pro iis nulla spina pupugit, corpus nullum flagrum concidit, manus nullus clavus transf-

verberavit, oculus nec lacrymam fudit, gena nullam alapam sustinuit, genu nunquam se curvavit, nulla venula vel guttulam sanguinis dedit, & tamen (viden?) mundus totus post me abit, sub vexillo meo indefessè militat, vocem meam accuratissimè observat, omnes vires, totum Sanguinem, vitam & Spiritum obsequio meo consecrat. Quid tibi prodest tua Crux Christe, quid spinæ, quid flagra, quid clavi, quid sputa, quid verbera, vulnera, funera? non debebas ista pro mundo perpeti indigna tuâ Majestate, nec convenientia hominum appetitui. mundus vult mollia non dura, dulcia non amara, mel non fel; pungi non vult sed ungi, ferre injurias non vult sed ferire, non flere sed ridere, non dare sed accipere, non jacere sub pedibus sed insidere capitibus, non pendere in ligno sed jacere in lecto, non duci per spinas sed per rosas. frustra tua sunt opera, ego præ te homines attraho, mundum subjugo, júbilo & triumpho.

Usquequò filii hominum? ò insensati cur ita vos fascinari finitis? ò cæcissimi cur in interitum promptè ruitis? ò impudentissimi cur tantos diabolo triumphos indulgetis? heu quantum in die judicii conquiretur contra vos divina Misericordia, subfannabit Justitia, clamabunt Christi sanguis & vulnera, conclamabunt æterna supplicia, tonabunt fulmina, immugiet æther, terra contremiscet, ringetur avernus. nimis exilis pro vobis iste infernus est, qui post hæc omnia toties audita, considerata, ruminata, adhuc hodie mortiferum scelus patrabitis, hoc est, diabolum adorabitis, Christum crucifigetis, cœlum abnegabitis, inferno infelices animas vestras devovebitis.

Eja Christiani aperite oculos
men-

§. 4.
Passio
Christi efficacissima
ad cavendum peccatum.

mentis vestræ & videte erectum amoris vexillum, Crucis mysterium, in quo signo illecebras vincere, astum hostis eludere, animari ad pugnam, affecurari de victoria possitis. In hoc vexillum inscripta lego Originis verba: *Filius DEI pro peccatis mortuus est, & te peccare delectat?* non ita abstrahere ab ardore peccandi mille inferni valent (ut S. Thomas Villanovanus Ser. I. de jud. dixit) non civitates flagran-tes, non aquarum inundationes, sicut videre DEum pro peccato morientem, ita peccati reatum solventem. Fierine poterit, ut superbus videat caput JESU spinis punctum & non demittat cristas suas? estne possibile ut avarus videat manus clavis affixas, apertasque ad dandum thesauros æternos in coelis, & non aperiat manum suam ad dandam elemosynam pauperi? estne possibile, ut iracundus videat pedes affixos propter se, & non contineat pedes suos, nè currant ad effundendum sanguinem? estne possibile, ut desperatus videat Christum morientem pro se, & non concipiat spem vitæ suæ? quomodo damnabit poenitentem, qui propter hoc moritur, nè damnetur? quomodo abjiciet redeuntem, qui de cœlo venit quærere quod perierat?

Lipsius narrat de Africæ populis maximum damnum passis à leonum ferocia. hi enim adeò multiplicati sunt, ut ferinæ carnes non suffecerint in pabulum, quin humanas diriperent, vias & itinera obsiderent & viatores dilacerarent, ut Africa magnâ parte desolata fuerit. Consultum oraculum respondit; leonem caperent, crucique vivum affigerent, ita stragem leoninam cessaturam, rugitu enim hujus in cruce pendentis ita cohorrerunt ceteri

leones, ut patriam omnino deseruerint, ecce *vicit leo de tribu Juda*, affixus iste cruci infestis leonibus incussit timorem, *leo rugiet, quis non timebit?*

Apoc. 5.
v. 5.

Amos. 3.
v. 8.

Cicero ad Atticum ep. 18. meminit vexillorum, sub quibus militabant Romani. *Vexillo opus est & convolabunt*, & quidem unusquisque manipulus ad suum, erat verò mira colorum & Symbolorum in vexillis singulis diversitas, inter alia coccineum erat, in quo depictus phœnix, à quo dictum est *Phœniceum* & milites ipsi phœnicei dicebantur, eò quòd generosiores essent ceteris, & eandem ducerent gloriam vel vincere vel occumbete. Phœnix noster JESUS sit, qui amoris absumptus igne revixit; cujus exemplo cadamus in mortem potius quàm cedamus tentationi mortiferæ, incinerari & annullari velimus magis, quàm peccare, sic erit gloria ex cinere.

Memorant veteres Romanorum annales, Catulum Romanorum Ducem, cum adversus Cim-bros dimicaret infelicius, suorumque plerique strage nimia deterriti fugam molirentur, jamque copiosi in pedes se darent, Vexillum arripuisse, exaltasse, exclamasse: *Ecce sub quo militatis*. quâ voce & signo animavit timidos, revocavit profugos, restauravit aciem, victoriam obtinuit. Ecce Christiani signum crucis, in quo Christus pependit, hoc vos animet in adversis, confirmet in dubiis, restauret in perditis. Non ita efficax fuit signum Catuli, nec Moysis exaltatus serpens, quàm hoc signum in quo victoria, felicitas, & vita. Ipse Christus se vobis ultro ostendit & in memoriam revocat, quæ pro vobis fecerit, quæ pas-

§. 5.
Vexillum
Crucis à
peccato
nos abstrahit.

passus sit, nè denuo eum graviora ferre cogatis.

§. 6.
Apostrophe Christi ad peccatores ex S. August.

Manlius Patritius Romanus accusatus ab Æmilio, judicatus, condemnatus, jamque ad locum supplicii eductus, cum ecce levans oculos vidit capitolium penes quod transibat, exclamavitque: *ausine estis ô Judices Romani Manlium condemnare, qui pro salute patriæ paratus fuit mori?* terruit ea vox non comites tantum sed & Judices, revocavitque in memoriam Manlii facinus, qui ad repellendos Gallorum impetus vitam suam patriæ devoverat, & à capitolii mœnibus hostem propulsarat. quare sententiam revocant, Manlium reducunt, vitæ gratiam faciunt. Sic tu tibi oggere Christiane: Audésne Christum denuo condemnare, qui pro salute tua mortuus est? neque condemnare solum, sed longè turpiori morte afficere in temetipso, quàm affectus fuerit in Cruce? Audi ipsum met JESUM querentem apud S. Augustinum ser. 67. de div. *Cur me graviori criminum tuorum Cruce, quàm illâ, in qua quondam pependi, affecisti? gravior est apud me peccatorum tuorum crux, in qua in vitis pendo, quàm illa, quam tui misertus, mortem occisurus ascendi.* Respice montem Calvariæ, in quo ut delectem juratos hostes tuos, vitam & sanguinem prodegi, non est tuæ satisfactum malitiæ, ut me duriori rursus Cruci adjudicares? hæc certè cogitatio, si te à peccando non absterret, pejor immani ferâ es. Sed heu! manet obstinatus hostis & agit nobiscum proutcum Manlio Æmilii egit, adversarius enim iste obstinatissimus denuo litem instituit, mortisque sententiam à Senatu impetravit, nè autem superesset Manlio spes vitæ, per vias cum di-

versas deduci iussit, è quibus Capitolium non videretur, itaque capite plexus est. Similiter agit dæmon, Crucifixi memoriam oculis mentis nostræ subducit, ut mortifera in flagitia, æternamque inducat in mortem. *Non proposuerunt DEUM ante conspectum suum, inquinatæ sunt viæ illorum in omni tempore.*

Pf. 53. v. 3.

Habemus nunc causam nî fallor sufficientissimam, cur in Bacchanalibus, *Evangelium de passione*, ut ejusdem memoriâ, à peccandi periculis, quæ per has ferias turmatim occurrunt, avertamur. Rem miram refert Bzovius ad annum 1221. numero 10. erat Romæ infamis lupa Catharina nomine, cognomine *Pulchra*, turpissimis luxuriæ fordibus contaminata, fuit enim scopulus, ad quem multorum allisæ perire rates, confluebat siquidem ad eam juvenus omnis, vespere quodam non nemo formosior adventavit, qui dapilli exceptus fuit cœnâ, at omnia fercula Catharinæ visa sunt sanguine aspersa. nec tamen hoc illam perculit prodigium. remotis mensis ad secretum cubiculum Juvenem invitat, nec difficulter impetrat. hic ad flagitium pellicere Agnum ausa lupa stupendam conspicit metamorphosim. ecce enim Juvenis momento mutatus in virum, toto corpore saucius & plagis lividus, verèque Sponsus sanguinum apparet, tot ora quot vulnera exhibet, quibus diræ laniænæ causam arguit, benignissimè tamen ad veniam invitat & cruento hoc spectaculo lupam in Agnellam vel Agnetem, lenam in poenitentem Magdalenam convertit. quin & tu Veneris proce advolas & cum D. Bernardo innocentissimo nocens peccator exclamas: *ego sum tui causa vulneris, ego sum tui causa do-*

§. 7.
Resolutio problematis.

doloris: peccatum satis est, ah non peccabitur ultra.

§. 8.
Emblema.

Pro emblemate serpentem fingo spinis undique septum, ita ut circo proserpere nequaquam possit: *Non ultra.* pro sepimento spineo sit nobis corona Christi, ut ex virtutis & legis divinæ circo minime erumpamus. ita sepiendam feliciter animam promisit DEUS: *sepiam viam tuam spinis*, ne scilicet ad vitæ defleat rosam voluptatis. ex nubibus promicantes duos digitos indices in formam Crucis decussatæ pono (quo gestu minari & juratam indicare iram solemus) ut hoc signo petulus & arundini suæ inequitans parvulus, projectis crepundiis, salubri timore corripatur: *vincor in hoc signo.* Crucem & instrumeta passionis omnia no-

Os. 2. v. 6.

bis hodierno in Evangelio proposuit Mater Ecclesia, ut à Bacchanalisticis crepundiis abstractos pietati & virtuti addicat, ne simus parvuli fluctuantes, nec turpem diligamus infantiam, sed ad Salutem & vitam vincamur in hoc signo. Denique Crucem versatilem ferratam collocemus, qualis ante prata & viarum prohibitarum aditus collocari solet, ne transire fas sit, inscribamusque: *Crux prohibebit iter.* Ecce Crucem Domini ab Ecclesia hodie propositam, quæ ad prata luxuriæ deviasque scelerum vias prohibebititer.

